

Interview. Gwendolyn Rutten (Open Vld) en Wouter Duyck (UGent) willen het onderwijs grondig hervormen



Wouter Duyck en Gwendolyn Rutten: ‘De brede eerste graad is een ramp.’ © IVAN PUT

‘Leerlingen moeten kunnen excelleren’

Open Vld heeft een twaalfpuntenplan voor ons onderwijs. ‘Breek-punten voor een volgend regeerakkoord’, zegt voorzitter Gwendolyn Rutten. ‘We staan op een scharnierpunt’, beaamt cognitief psycholoog Wouter Duyck.

STAVROS KELEPOURIS

Het is vijf voor twaalf”, benadrukt Gwendolyn Rutten. Cognitief psycholoog Wouter Duyck (UGent) knikt instemmend. Gestuurd door zijn expertise stelde Open Vld een twaalfpuntenplan op dat de neergang van het Vlaamse onderwijs een halt moet toeroepen. Daarin wordt ook een diepgaande hervorming van het M-decreet gevraagd.

Duyck: “We staan op een scharnierpunt. Als we nu niets doen en de ambitie bijstellen, gaat er een sociaal drama gebeuren in het onderwijs. Kapitaalkrachtige ouders zullen uitwijken naar privéonderwijs: veel faliekanter kan het naïeve egalitarisme van vooral links niet af-

lopen. Missen we nu de boot, dan ben je mee verantwoordelijk voor de creatie van privaat onderwijs in Vlaanderen.”

Rutten: “Alle alarmbellen zijn afgestaan over de kwaliteit van ons onderwijs. We moeten nu ingrijpen, en het is belangrijk dat dat wetenschappelijk onderbouwd is. We willen het debat minder emotioneel maken. Met goede bedoelingen koop je uiteindelijk niet veel. Het doel moet zijn: de lat hoog, de drempel laag. Zo creëer je gelijke kansen. Je gaat naar school om iets te leren. Leerlingen moeten weer kunnen excelleren.”

Wetenschappelijke onderbouw betekent voor u ook dat er een centraal eindexamen moet komen?

Rutten: “In het vrij onderwijs zijn er de interdisciplinaire proeven. Maar de resultaten daarvan worden niet bekendgemaakt en zijn niet eens geanonimiseerd beschikbaar voor wetenschappelijk onderzoek. Het is belangrijk dat we die cijfers kunnen bestuderen. Dan kun je veel sneller problemen detecteren en ingrijpen. We willen daarom op het einde van het secundair een centraal eindexamen, opgesteld door een comité van wetenschappers.”

De koepels en de onderwijsnetten hebben het te veel voor het zeggen, klinkt het in het plan.

Rutten: “Als Lieven Boeve aan politiek wil doen, moet hij op een lijst gaan staan in plaats van politiek te bedrijven ten koste van duizenden kinderen in zijn vrij net.”

Duyck: “Het M-decreet is een goed voorbeeld. Leerkrachten, leerlingen en ouders..., iedereen is het erover eens dat het M-decreet een naïeve miskleun was - u zou mijn mailbox moe-

ten zien. Alleen een aantal mensen in beleidsorganisaties die zelf niet in die klassen komen, vinden het nog altijd een goed idee.”

Rutten: “De koepels schermen met de vrijheid van onderwijs, maar de facto is die er niet. Veel ouders moeten hun kind noodgedwongen naar een school met verplichte godsdienstles sturen. Het vak levensbeschouwing zou beter een keuzevak worden, waar mensen bewust voor kiezen. We hebben het alvast mogelijk gemaakt dat de grondwet in de volgende legislatuur daartoe aangepast wordt.”

Het plan lijkt wel een vraag om beproefde onderwijsrecepten te herstellen.

Rutten: “Tene quod bene. Absoluut.”

Duyck: “Elke week staat er in de krant wel een school die meent het pedagogisch licht gezien te hebben, en een heel nieuwe methode heeft waar mensen 3.000 jaar lang niet aan dachten. Het spijt me: de maatschappij is veranderd, maar de manier waarop ons brein werkt niet. Klassieke leermethoden werken dus ook nog altijd. Ik erger me blauw aan die neomanie. Klassieke talen worden al te vaak ingeruild voor bijvoorbeeld STEM-trajecten (*nadruk op wetenschappen, red.*) die hun werkzaamheid nog niet bewezen hebben. Dat is experimenteren op de kap van hun

‘Als we nu niets doen, gaat er een sociaal drama gebeuren in het onderwijs’

WOUTER DUICK
COGNITIEF PSYCHOLOOG UGENT

‘We willen op het einde van het secundair een centraal eindexamen, opgesteld door een comité van wetenschappers’

GWENDOLYN RUTTEN
VOORZITTER OPEN VLD

kinderen, met een groot risico.”

Rutten: “En ondertussen worden leerkrachten overstelpt met paperassen en zorgtaken. Zij moeten zich weer op hun kerntaak kunnen richten: meer lesgeven.”

Verschillende onderzoeken tonen aan dat Vlaamse leerlingen het steeds slechter doen voor lezen en luisteren. Hoe kunnen we die kar keren?

Duyck: “In een studie over taalvaardigheid stond België op drie na laatste in Europa voor begrijpend lezen. En dat terwijl Vlaanderen altijd zo trots is geweest op zijn talenonderwijs. Gaandeweg is de lat omlaag gegaan, en is de intellectuele ambitie afgekald. In prestatie motivatie scoren onze leerlingen nu het allerlaagste in Europa. Gebrek aan ambitie is een belangrijke factor in onze slechtere schoolprestaties. Er moet nu een *sense of urgency* zijn dat er iets aan gedaan moet worden. We moeten terug naar de *foundation skills*.”

Rutten: “Het is niet dat er deze legislatuur geen stappen zijn gezet om dat recht te trekken, maar we moeten de acute nood inzien.”

Dit plan voelt wel als een aanval op het beleid van de voorbije jaren.

Rutten: “Voor mij ligt het al een aantal jaren gevoelig. Onder Pascal Smet (sp.a) zijn keuzes gemaakt waar ik het helemaal niet mee eens ben, zoals zijn concept van de brede eerste graad. Dat vind ik dus echt een ramp.”

Duyck: “Het kalf is dan allang verdronken. Kinderen uit kansarme milieus hebben een achterstand in taal als ze zich aandienen in het eerste leerjaar. Het is absurd om daar jaren niets aan te doen, en het dan op 12 jaar te proberen remediëren met een brede eerste graad.”

Rutten: “Er zijn deze legislatuur veel goede stappen gezet. We hebben het theoretisch al mogelijk gemaakt om meertaligheid snel aan te bieden, nu moet dat ook uitgerold worden. De leerplicht is op 5 jaar gelegd, maar nog niet op 3 jaar. Dat zijn punten waarop we veel verder willen gaan.”

Gwendolyn Rutten, minister van Onderwijs. Spreekt dat idee u aan?

Rutten: “Het is niet mijn ambitie om minister te worden, tout court. Maar minister van Onderwijs is volgens mij wel een van de mooiste opdrachten die je kunt krijgen. De afgelopen jaren zijn grote ideologische discussies over het onderwijs gebruikt voor partijpolitiek gewin. Er is veel tijd verloren gegaan.”

En u, mijnheer Duyck, zou u ooit kabinetschef van de onderwijsminister willen worden?

Duyck: “Dat hangt van de minister af. Ik zit goed aan de universiteit. Wetenschappers zijn vrij om hun opinie te vormen, maar ik weet ook wel dat je in de politiek een iets grotere mentale flexibiliteit aan de dag moet leggen om een compromis te slikken. Maar als wetenschapper heb je wel een verantwoordelijkheid om te reageren, bijvoorbeeld op idiotieën als de brede eerste graad.”

Onderwijs volgens Open Vld

1. Laat leerkrachten weer lesgeven
2. De lerarenopleiding moet de topprofielen aantrekken
3. Leerplicht vanaf 3 jaar
4. Meer lesuren Nederlands
5. Wetenschappelijk onderbouwd meertalig onderwijs
6. Een centraal examen na het secundair onderwijs
7. Minder inmenging door koepels en netten
8. Levenslang leren
9. Leren programmeren in het basisonderwijs
10. Levensbeschouwing als keuzevak
11. Duaal leren
12. De lat moet omhoog